

Kris Tavernier

# Filippus, de evangelist

## *Een karakterstudie*

Handelingen 8

---

Aanvankelijk ging het goed in de gemeente te Jeruzalem en kwamen er velen tot geloof en bekering. Maar al gauw ontstond er tegenstand. Stefanus werd gestenigd (Hand. 7), en Saulus bracht een grootschalige vervolging op gang (Hand. 8:1-3). De apostelen slaagden erin in Jeruzalem te blijven, maar velen moesten vluchten en raakten verspreid over Judea en Samaria. Filippus was één van de mensen die Jeruzalem moesten verlaten (Hand. 8:4-5). Het zal je maar overkomen dat je je woonplaats moet ontvluchten en je vertrouwde leven moet achterlaten, een onzekere toekomst tegemoet. Dat overkwam dus ook Filippus, die één van de zeven was (Hand. 6:5; 21:8).

### Filippus, een man die kansen ziet

Wat doe je in zo'n situatie? Het zou heel begrijpelijk zijn om je zo goed mogelijk verborgen te houden. Maar dat deed Filippus niet, net als vele anderen (let op het meervoud in vers 4). Wat Filippus wel deed was de gelegenheid aangrijpen, ondanks de omstandigheden! Hij liet zijn hoofd niet hangen. Hij kwam door de vervolgingen terecht in Samaria, een streek met inwoners waarvan de Joden eigenlijk niet veel moesten hebben en omgekeerd ook, en daar predikte hij hun Christus. Het Gr. 'kèrussoo' betekent eigenlijk *proclameren*, 'als een heraut verkondigen'. Zijn wij vandaag nog ervan doordrongen dat wij herauten zijn van de Koning en Zijn koninkrijk? Durven we dat nog proclameren aan de mensen om ons heen?

Gods evangelie is voor alle mensen, en dat heeft Filippus goed begrepen. Zijn prediking aan de Samaritanen kan haast als een revolutionaire daad worden beschouwd, aangezien Joden en Samaritanen elkaar gewoonlijk meden. Toch greep hij de kans aan om het evangelie daar te verkondigen. Hebben wij ook een hart voor mensen die ons van nature niet liggen, opdat zij het evangelie zouden horen? Hebben wij die bewogenheid? Hij veranderde de omstandigheden in opportuiniteiten. De omstandigheden konden hem moedeloos maken, maar hij zag daarentegen kansen om te getuigen en hij greep die aan.

Door toedoen van mensen als Filippus werd door de ontstane vervolging de verspreiding van het evangelie niet verzwakt, maar juist versterkt. In die mate zelfs dat in de hele streek van Samaria het geloof werd aangenomen (Hand. 8:14). Tot dusver wordt niet vermeld dat de Heilige Geest hem specifiek ergens naartoe heeft geleid, of heeft aangezet om bepaalde dingen te doen; niettemin zag hij de kansen en greep die aan.

Filippus maakte de opdracht waar die Paulus later aan Timotheüs zou geven: 'Maar jij, wees nuchter in alles, lijd verdrukking, doe het werk van een evangelist' (2 Tim. 4:5). En even daarvoor schreef Paulus: 'Predik het woord, wees paraat, gelegen en ongelegen' (vs. 2). Let wel, 'gelegen en ongelegen' is niet voor de hoorder bedoeld, maar voor degene die de kans krijgt om te evangeliseren. Zijn deze verzen Filippus niet helemaal op het lijf geschreven? Ja toch. Nuchter blijven, het lijden verdragen, het werk van een evangelist doen, of het je nu goed uitkomt of niet. Dat alles deed Filippus. Ben jij geen evangelist? Ik ook niet. Maar wellicht dienen er zich ook voor ons kansen aan om te getuigen van het evangelie. Wees dan zoals Filippus en grijp ze aan. Filippus heeft zijn ogen open ervoor. Zijn onze ogen open? Kansen kunnen zich zomaar voordoen, of je nu een duidelijke aanwijzing hebt of niet. Laat God ieder van ons ogen geven om de kansen te zien, en ook de moed om ze aan te grijpen!

## Filippus, een geestelijk en toegewijd man

We kunnen ook alvast opmerken dat Filippus een toegewijd geestelijk christen was. Eerder was er in de gemeente te Jeruzalem een probleem ontstaan bij de zorg voor de weduwen (Hand. 6:1-7). Dus riepen de apostelen de gemeente bijeen. Er werd besloten dat er zeven mannen zouden worden uitgezocht om deze taak op zich te nemen. Filippus was een van hen. De vereisten die aan deze zeven mannen werden gesteld, waren niet gering. Ze moesten een goed getuigenis hebben, een goede reputatie. Verder dienden ze ook vol te zijn van de Geest en van wijsheid en daar

moest de gemeente van overtuigd zijn. De gemeente koos onder deze zeven dus ook Filippus, omdat hij aan de vereisten voldeed.

Het mag duidelijk zijn dat dit een belangrijke taak was, omdat de eenheid van de gemeente in gevaar kwam door ruzie. Laten wij ook steeds oog hebben voor de eenheid van de gemeente en wijs hiermee omgaan. Er waren dus bekwame geestelijke mannen nodig om dit werk op zich te nemen. Dat toont al heel wat over Filippus als persoon en over zijn geloof. Om dit delicate werk te kunnen doen zullen Filippus en de zes anderen zeker bekend zijn geweest als eerlijke en rechtvaardige mannen met liefde en zorg voor hun naasten. Zouden niet alle christenen zo bekend moeten staan? Ze kregen immers het beheer over financiële en materiële middelen en moesten volledig betrouwbaar zijn. Het krachtige geloof van Filippus blijkt ook in Samaria. De mensen daar gaven gehoor aan zijn prediking (vs. 6a, 12), en hij deed ook wonderen waarbij vele boze geesten werden uitgedreven en vele lammen en kreupelen werden genezen (vs. 6b-7, 13b).

## Filippus, een man van praktisch dienstbetoon

Filippus had meegewerkt aan de maaltijdbedeling van de weduwen in Jeruzalem. Het was een belangrijk werk, maar toch vooral een praktische aangelegenheid. In Samaria zien we dat hij ook heel geschikt was voor geestelijk werk door de prediking en het verrichten van wonderen in de kracht van de Geest. We lezen niet dat hij dergelijk werk heeft gedaan in Jeruzalem. Vaak is er meer aandacht en waardering voor christelijk werk dat bestaat uit prediking, erediensten leiden, het geven van Bijbelstudies, pastoraat en dergelijke. Maar de Bijbel is er duidelijk over dat God ook praktisch dienstbetoon bijzonder weet te waarderen.

Zo spoort Paulus Titus meermaals aan om de gelovigen op Kreta aan te vuren tot goede werken (Tit. 2:14; 3:1, 8, 14). Ook in zijn brief aan de Efeziërs vermeldt Paulus het grote belang van goede werken (Ef. 2:10). Voor Jakobus is geloof zonder werken zinloos (Jak. 2:14-18). Ook Jezus Zelf zegt dat het praktisch helpen van de naasten door God ten eerste gewaardeerd wordt, in die mate zelfs dat het is alsof het aan Hemzelf is gedaan (Matt. 25:35-40).

Dit is een belangrijke les die we als christenen ter harte mogen nemen. Namelijk dat praktisch werk een zeer geestelijke aangelegenheid is, en dat de Bijbel ons oproept ons daarop toe te leggen. Laten we de woorden van onze Heer Jezus diep op ons laten inwerken: '(...) voor zoveel u het hebt gedaan aan één van de geringsten van deze broeders van Mij, hebt u het Mij gedaan' (vs. 40b). Laten wij naast al het genoemde geestelijke werk ook aandacht en toewijding hebben voor

praktisch dienstbetoon aan onze medegelovigen. Dit geldt zowel voor gelovigen ver weg, bijvoorbeeld in de verdruchte kerk, als voor medegelovigen dichtbij in onze eigen gemeenten. Ja, God hecht veel waarde aan praktische taken die gedaan worden in de gemeente, hoe gering ze ook mogen lijken.

## Filippus, een gehoorzame dienstknecht

Tot dusver hebben we niet gelezen over duidelijke leiding van de Geest of van uitdrukkelijke opdrachten die Filippus kreeg van God. Bij de nu volgende gebeurtenis leidde God hem wel heel direct, en wel door middel van een engel (Hand. 8:26). Het is best fijn om een duidelijke opdracht te krijgen van God, maar dit was geen taak zonder risico's. Filippus moest naar een eenzame weg die van Jeruzalem naar Gaza ging. We herinneren ons dat Filippus gevlucht was uit Jeruzalem naar Samaria in het noorden. Maar Gaza ligt ten zuidwesten van Jeruzalem. Dat is helemaal de andere kant op, en het was ook een gevaarlijke, verlaten weg. Denk aan een weg zoals in het verhaal van de barmhartige Samaritaan. Was de situatie nog niet erg genoeg dat God aan Filippus vroeg deze riskante uitdaging aan te gaan? En toch, Filippus ging gehoorzaam op weg, zonder enig teken van aarzeling (vs. 27a). Laten wij ook gehoorzaam zijn, als de Geest een last op ons hart legt.

De Geest stuurde Filippus naar een Ethiopische kamerheer, waarop hij zich haastte bij het gezelschap van deze man te voegen (vs. 27-30). Let op de uitdrukkingen die zijn gehoorzaamheid onderstrepen: 'en hij stond op en ging', en 'Filippus liep er snel heen'. Zoals Filippus zich niet liet tegenhouden door de vijandschap tussen Joden en Samaritanen, liet hij zich ook niet tegenhouden door de rijkdom en praal van de wagen waarin de kamerheer zat. Er mogen geen grenzen zijn wanneer Gods evangelie verspreid moet worden. We kunnen immers wel ervan uitgaan dat zo'n belangrijk persoon reisde met de nodige entourage en beveiliging. De eunuch was immers de bewaarder van de schatkamer van Candacé, een ambtstitel voor de koningin van Ethiopië. Het Ethiopië waar het hier over gaat, is het gebied van Aswan in Zuid-Egypte tot Khartoum in Soedan. Het betrof een reis van minstens 1500 km. Daar zal wel het nodige comfort bij geregeld zijn geweest. Immers, als ze elke dag een afstand van 25 km zouden afleggen, zou de heen- en terugreis telkens ongeveer 2 maanden hebben geduurd.

We mogen dus gerust denken aan een reisgezelschap dat de nodige indruk heeft gemaakt. Maar Filippus liet zich hierdoor niet afschrikken. We zouden terughoudend kunnen zijn, omdat we onder de indruk van mensen zijn. Hoe ga je

om met stellingen van wetenschappers die als gezaghebbend gelden? Durf je wel te getuigen tegenover je baas op het werk, of collega's waar je dagelijks mee samenwerkt. Getuigen tegenover familieleden en vrienden kan ons in een minder goed daglicht stellen, ontmoetingen onaangenaam maken of relaties op het spel zetten. Filippus besloot niet onder de indruk te zijn van de man die hij ontmoette. Laten we vooral onder de indruk zijn van het evangelie, de blijde boodschap die wij mogen brengen.

Voor de tweede keer was Filippus een baanbreker. Hij was de eerste (of hoorde bij de eersten) die het evangelie aan de Samaritanen bracht. De Enige die dat eerder had gedaan was de Heer Jezus Zelf (Joh. 4:1-42). En nu brengt hij het evangelie aan een heidense eunuch uit Ethiopië. Het evangelie is ook voor de heidenen, evenals het voor de Samaritanen was. Voor de Grieken en de Romeinen was Ethiopië zo ongeveer het einde van de wereld. Daar zou het evangelie nu ook naartoe gaan.

## Filippus kende zijn Bijbel

Filippus hoorde de kamerheer lezen uit het boek Jesaja, en hij greep die mogelijkheid aan. Het hoeft ons niet te verbazen dat Filippus dit kon horen, omdat het destijds gebruikelijk was om hardop te lezen of voor te lezen. In Samaria had Filippus het koninkrijk van God en de naam van Jezus Christus gepredikt (Hand. 8:12). Nu hoort hij de kamerheer lezen uit Jesaja 53 en grijpt hij dit aan om in gesprek te komen: 'En Filippus opende zijn mond en te beginnen van die Schrift verkondigde hij hem Jezus' (vs. 35).

Het gedeelte van de lijdende Knecht is voor ons een ideaal Bijbelgedeelte om over het werk van Jezus te spreken. Echter, Joden uit de eerste eeuw interpreteerden deze tekst niet als een profetie over de Messias. Onder 'de knecht' begrepen zij gewoonlijk het volk Israël (Jes. 49:3). Met de gedachte van een lijdende Messias konden de Joden eigenlijk niet uit de voeten, wat ook wordt geïllustreerd door het voortdurende onbegrip van de discipelen m.b.t. de aankondigingen van Jezus' lijden. Ook na Zijn opstanding diende Jezus dit nog uit te leggen aan de discipelen. Zo bijvoorbeeld aan de Emmaüsgangers: 'Moest de Christus dit niet lijden, en zo in Zijn heerlijkheid binnengaan? En te beginnen met Mozes en alle profeten legde Hij hun uit wat in al de Schriften over Hem stond' (Luk. 24:26-27).

Evenzo aan de twaalf discipelen: 'Hij nu zei tot hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles moest worden vervuld wat over Mij geschreven staat in de wet van Mozes en in de profeten en psalmen. Toen opende Hij hun verstand, opdat zij de Schriften verstonden' (vs. 44-45). Dit zal beslist een belangrijk

aspect geweest zijn van het onderwijs van de apostelen zelf (Hand. 2:42), dat Filippus ook heeft gehoord. Maar hij heeft het zichzelf ook eigen gemaakt, en daardoor kon hij dit gedeelte aangrijpen om het evangelie te brengen aan de kamerheer. Paulus roept later de Kolossenzen op ervoor te zorgen dat ze iedereen kunnen antwoorden met het evangelie van Gods genade (Kol. 4:6). En dit in de context van evangelisatie, om elke geschikte gelegenheid te kunnen benutten (vs. 5). Zijn wij daarop gericht, leggen wij ons erop toe om hiertoe bekwaam te zijn?

## Filippus, de evangelist

Nadat de Ethiopische kamerheer tot geloof is gekomen in Jezus en is gedoopt, verplaatste de Geest Filippus naar Asdod, zo'n dertig kilometer ten noorden van Gaza. Van daaruit trok hij verder noordwaarts tot in Caesarea aan de kust (Hand. 8:40). Maar zoals we Filippus ondertussen kennen, namelijk als evangelist, verkondigde hij het evangelie in de steden die hij onderweg aandeed. Dat is voorlopig het laatste wat we over hem lezen. Pas zo'n twintig jaar later horen we opnieuw over hem. Hij blijkt nog steeds in Caesarea te wonen (Hand. 21:8-9). Er wordt ons niet verteld wat Filippus in die twintig jaar heeft gedaan. Dat is immers niet van belang met betrekking tot de verhaallijn die het boek Handelingen ons aanreikt, namelijk hoe het evangelie over de hele wereld verspreid raakte. We hebben twee geschiedenissen die ons vertellen hoe hij actief daaraan heeft meegewerkt: zijn prediking onder de Samaritanen en zijn evangelisatie aan de Ethiopische kamerheer. Maar we hoeven niet te gissen over wat Filippus verder heeft gedaan. Namelijk hetzelfde wat hij al eerder had gedaan: evangeliseren. Hij staat immers bekend als Filippus, de evangelist (vs. 8).

Verder weten we nog dat Filippus vier dochters had (vs. 9). Alle vier waren ze nog maagdelijk en hadden ze de gave om te profeteren. Net als Filippus waren ze dus ook actief en dienstbaar in het gemeentelven in Caesarea. We mogen hier een diepgelovig gezin voor onze ogen zien, ook al wordt zijn vrouw niet genoemd, een gezin dat gekenmerkt werd door het uitdragen van het Woord van God in de eigen omgeving. Wat heeft de gemeente en de wereld behoefte aan zulke gezinnen.

Nog een kenmerk van Filippus moeten we hier opmerken, namelijk zijn gastvrijheid. Paulus en zijn medereizigers vonden onderdak in het huis van Filippus (vs. 8, 10). Filippus de evangelist verleende onderdak aan Paulus, een van de grootste evangelisten aller tijden. Wat een gezelschap vinden we hier onder één dak. Wat een fijne tijd zal Filippus hier aan Paulus geboden hebben. Een rustplaats na diens derde zendingsreis en een plaats om op krachten te komen voor al het volgende

dat de apostel zou overkomen in gevangenschap (vs. 11-16). Filippus' gastvrijheid was een zegen voor anderen.

Het verhaal van Saulus, of Paulus, en Filippus is rond. Omwille van de vervolging door Saulus diende Filippus zijn thuisplek te verlaten. En nu, twintig jaar later, bood hij hem een thuis aan! Gods wegen zijn ondoordringelijk, maar ze zijn vol van genade en vergeving. Misschien mogen we het verhaal van Saulus/Paulus en Filippus wel zien als een illustratie daarvan. En zijn dat niet twee van de hoofdkenmerken van het evangelie, dat door deze twee evangelisten werd verkondigd?

---

OudeSporen 2021

